

Datum van
inontvangstneming

:

20/08/2024

Zaak C-468/24**Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

3 juli 2024

Verwijzende rechter:

Landesgericht St. Pölten (Oostenrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

19 juni 2024

Verzoekster in hoger beroep, verweerster in eerste aanleg:

SR

Verweerster in hoger beroep, verzoekster in eerste aanleg:

Netz Niederösterreich GmbH

Voorwerp van het hoofdgeding

Verzoekster, Netz Niederösterreich GmbH, is beheerder van een elektriciteitsnetwerk. Verweerster, SR, betreft – op basis van een netgebruiksovereenkomst met verzoekster – via dat netwerk elektriciteit van een derde onderneming. Met haar vordering in eerste aanleg bij het Bezirksgericht Tulln (rechter in eerste aanleg Tulln, Oostenrijk) vorderde verzoekster verweerster te veroordelen tot het toestaan van het inbouwen van een slimme elektriciteitsmeter. De verwijzende rechter, het Landesgericht St. Pölten (rechter in tweede aanleg Sankt Pölten, Oostenrijk), is met de zaak belast in het kader van het door verweerster ingestelde hoger beroep tegen het oordeel in eerste aanleg.

Aard en onderwerp van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Met het verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 267 VWEU verzoekt de verwijzende rechter het Hof om uitlegging van verschillende bepalingen van het Unierecht op de gebieden energie, milieu en consument,

consumentenbescherming, bescherming van persoonsgegevens, regulering van digitale diensten alsmede van informatie- en communicatietechnologie.

Prejudiciële vragen

1. Moet artikel 22 van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van richtlijn 2012/27/EU (hierna: „richtlijn 2019/944”) juncto bijlage II bij richtlijn 2019/944 aldus worden uitgelegd dat een netwerkbeheerder rekening moet houden met de wens van een eindafnemer om geen slimme meter te ontvangen en in dat geval verplicht is aan de eindafnemer in plaats van een slimme meter een conventionele meter ter beschikking te stellen?

2. Moet artikel 2, lid 1, van richtlijn 2014/32 (EU) van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van meetinstrumenten (hierna: „richtlijn 2014/32”), dat een „meetinstrument” in de zin van de instrumentspecifieke bijlagen III tot en met XII nader definieert (kilowattuurmeters [MI-003]), junctis artikel 20, onder b) en c), en artikel 23, lid 3, van richtlijn 2019/944, aldus worden uitgelegd dat het in de weg staat aan een bepaling van nationaal recht (§ 7, lid 1, punt 31, van het Elektrizitätswirtschafts- und -organisationsgesetz 2010 [wet van 2010 betreffende de elektriciteitssector en de organisatie daarvan] in de versie van BGBl I nr. 17/2021; hierna: „EIWOG”), die geen concrete eisen stelt aan de veiligheid van gegevens van meters?

3. Moet bij de uitlegging van artikel 20, onder b) en c), artikel 21, lid 1, onder a), en artikel 23, lid 3, van richtlijn 2019/944 ook rekening worden gehouden met artikel 6, lid 1, van richtlijn 1999/34 (EG) van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei 1999 (richtlijn productaansprakelijkheid)^[1]?

4. Moet artikel 5, lid 3, van richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2002 betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie (richtlijn betreffende privacy en elektronische communicatie) aldus worden uitgelegd dat het begrip „elektronische-communicatienetwerk” ook op een elektriciteitsnetwerk moet worden toegepast waarover gegevens (verbruiksgegevens, metadata, persoonlijke identificatie) volgens de doelstellingen van artikel 20, onder b) en c), artikel 21, lid 1, onder a), en artikel 23, lid 3, van richtlijn 2019/944 worden verzonden?

¹ Noot van de vertaler: Hier moet wellicht richtlijn 85/374/EEG worden gelezen in plaats van richtlijn 1999/34/EG

5. Moeten artikel 5, lid 1, onder f), artikel 13 en artikel 32, lid 2, van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming; hierna: „AVG”) en artikel 7 en artikel 8, leden 1 en 2, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (2000/C 364/01; hierna: „Handvest”) aldus worden uitgelegd dat zij in de weg staan aan een nationale bepaling (§ 1, lid 6, Intelligente Messergeräte-Einführungsverordnung, BGBl II nr. 138/2012 in de versie van BGBl II nr. 9/2022 van 13 januari 2022; hierna: „IME-VO”) volgens welke alleen de desbetreffende configuratie van het afleesinterval voor de eindafnemer zichtbaar moet zijn, maar niet of de netwerkbeheerder een „gemotiveerd specifiek geval” (§ 84a, lid 1, ElWOG) heeft gedetecteerd en gegevens van de eindafnemer vóór het vastgestelde interval heeft geraadpleegd?

6. Moet – gelet op artikel 52, lid 3, van het Handvest, de vijfde alinea van de preambule en de toelichting bij artikel 7 van het Handvest – de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens inzake artikel 8 EVRM worden toegepast bij de uitlegging van artikel 20, onder b) en c), artikel 21, lid 1, onder a), en artikel 23, lid 3, van richtlijn 2019/944?

Aangevoerde nationale bepalingen

§ 2 ElWOG (lijst van rechtshandelingen van de Unie die bij deze wet zijn omgezet of uitgevoerd – in casu relevant: richtlijn 2009/72)

§ 7, lid 1, punt 31, ElWOG bepaalt:

„(1) In deze federale wet wordt verstaan onder het begrip: [...]

31. „slimme meter’ een technische installatie die het feitelijke energieverbruik en de gebruikperiode onmiddellijk meet en die beschikt over een op afstand uitleesbare, bidirectionele gegevensoverdracht;”.

§ 83 ElWOG bepaalt:

„Slimme meters

1. De federale minister voor Klimaatbescherming, Milieu, Energie, Mobiliteit, Innovatie en Technologie kan na het uitvoeren van een kosten/batenanalyse het invoeren van slimme meters voorschrijven. [...] Indien dit besluit wordt vastgesteld moeten de netwerkbeheerders worden verplicht elke eindafnemer waarvan het verbruik niet door middel van een belastingprofielmeter wordt gemeten, uit te rusten met slimme meters, en betreffende de invoering, met name ook over de kostensituatie, de netsituatie, privacy en veiligheid van gegevens en de ontwikkeling van het verbruik bij de eindafnemers, verslag uit te brengen en de

eindafnemer onverwijld te informeren over het inbouwen van een slimme meter alsmede over de daarmee samenhangende randvoorwaarden. In het kader van de bij het besluit vastgestelde voorwaarden voor de installatie van slimme meters moet de netwerkbeheerder rekening houden met de wens van een eindafnemer om geen slimme meter te ontvangen. [...]”

(2) De regelgevende autoriteit moet bij besluit alle vereisten vaststellen waaraan deze slimme meters moeten voldoen [...] Het besluit moet ten minste de minimumfuncties voorschrijven die slimme meters moeten bevatten om de in de leden 3 tot en met 5 alsmede in § 84 en § 84a vastgestelde taken te vervullen. Slimme meters moeten in elk geval aldus worden uitgerust dat het meten en opslaan van meterstanden met een interval van 15 minuten mogelijk is en de gegevens in de slimme meter gedurende 60 kalenderdagen worden opgeslagen en het uitlezen op afstand van de in het apparaat opgeslagen meetgegevens door middel van een bidirectionele communicatieinterface mogelijk is alsmede een onderbreking en goedkeuring van de installatie op afstand en het oproepen van de gegevens door de eindafnemer door middel van een unidirectionele communicatieinterface kan geschieden. [...] De werking van slimme meters alsmede hun communicatie, ook met externe apparaten, moeten volgens de erkende stand van de techniek worden beveiligd om onbevoegden een verdergaande toegang dan de actuele meterstand onmogelijk te maken. De werking van slimme meters moet voldoen aan de wettelijke meet- en ijk- en privacybepalingen alsmede aan de erkende stand van de techniek.

(3) Het display van de slimme meter moet standaard aldus worden geconfigureerd dat alleen de actuele meterstand kan worden afgelezen. Ter toetsing van verdergaande, in de meter opgeslagen, voor de verrekening relevante gegevens moet op verzoek van de eindafnemer het display van de slimme meter aldus worden ontgrendeld dat een toetsing van deze gegevens aan de hand van het display van de slimme meter zelf mogelijk wordt. Deze ontgrendeling moet gratis en zonder onevenredige extra inspanning voor de eindafnemer geschieden. [...]

[...]

(5) De verplichting van de netwerkbeheerder om de in de slimme meter opgeslagen meetwaarden te beveiligen tegen toegang door een onbevoegde in de zin van lid 2 geldt mutatis mutandis ook voor alle verder aanwezige interfaces van het apparaat.

[...]”

§ 84a, lid 1, ElWOG bepaalt:

„1. Het uitlezen, met inbegrip van het gebruik van vijftienminutenwaarden van de eindafnemer door de netwerkbeheerder is alleen toegestaan met uitdrukkelijke toestemming van de eindafnemer of om aan verplichtingen te voldoen die voortvloeien uit een door de eindafnemer gekozen, op vijftienminutenwaarden gebaseerde leveringsovereenkomst. Afgezien daarvan mogen netwerkbeheerders

deze gegevens in gemotiveerde lokale specifieke gevallen ook zonder toestemming van de eindafnemer uit de slimme meter uitlezen, voor zover dat ten behoeve van de instandhouding van een veilig en doeltreffend netbeheer absoluut noodzakelijk is. De desbetreffende gegevens moeten worden gewist zodra ze voor het vervullen van het doel niet langer nodig zijn. [...] De eindafnemer moet in het geval dat de vijftienminutenwaarde zonder toestemming wordt uitgelezen, daarover onverwijld worden geïnformeerd.”

Intelligente Messergeräte-Anforderungs-verordnung (besluit betreffende aan slimme meters te stellen eisen; hierna: „IMA-VO”)

Intelligente Messergeräte-Einführungsverordnung (besluit tot invoering van slimme meters; hierna: „IME-VO”)

§ 1 IME-VO bepaalt:

„(1) Elke netwerkbeheerder [...] moet [...] 2. in het kader van de technische haalbaarheid tot eind 2024 tenminste 95 procent van de aan zijn net aangesloten meetpunten als slimme meter (§ 7, lid 1, punt 31, ElWOG 2010) overeenkomstig de voorwaarden van de [...] [IMA-VO] uitrusten waarbij het doorgeven door middel van een draadverbinding in aanmerking moet worden genomen.

[...]

*(4) Netwerkbeheerders moeten de eindafnemers onverwijld informeren over het inbouwen van een slimme meter alsmede over de bijbehorende randvoorwaarden.
[...]*

[...]

(6) Weigert een eindafnemer het meten door middel van een slimme meter dan moet de netwerkbeheerder aan deze wens voldoen. De netwerkbeheerder moet in dat geval in te bouwen of reeds ingebouwde slimme meters zodanig configureren dat er geen maand-, dag- en vijftienminutenwaarden worden opgeslagen en doorgegeven en dat de uitschakel- alsmede de vermogensbegrenzingsfunctie zijn gedeactiveerd, waarbij de desbetreffende configuratie van de functies voor de eindafnemer op de meter zichtbaar moet zijn. Het uitlezen en doorgeven van de voor afrekeningsdoeleinden of voor verbruiksbeperkingen noodzakelijke meterstand en – voor zover de meter daartoe technisch in staat is – de hoogste gemiddelde belasting per kwartier (vermogen) binnen een kalenderjaar moet mogelijk zijn. Zodanig geconfigureerde digitale meters worden bij de in lid 1 vastgestelde doelstelling meegeteld, voor zover zij voldoen aan de vereisten van de [IMA-VO], bij een overeenkomstige activering en programmering, die op verzoek van de eindafnemer onverwijld moet worden uitgevoerd.

[...]”

§ 4, lid 1, Datenschutzgesetz (Oostenrijkse wet gegevensbescherming; hierna: „DSG”)

Aangevoerde Unierechtelijke bepalingen

Artikel 19, lid 2, artikel 20, onder b) en c), artikel 21, lid 1, onder a), artikel 22, artikel 23, lid 3 en bijlage II van **richtlijn 2019/944**

Artikel 2, lid 1, en bijlagen III tot en met XII van **richtlijn 2014/32**

Artikel 6, lid 1, van **richtlijn 1999/34**²

Artikel 5, lid 3, van **richtlijn 2002/58**

Richtlijn 95/46/EG

Artikel 4, artikel 5, lid 1, onder f), artikel 13, artikel 32, lid 2, van de **AVG [verordening (EU) 2016/679]**

Vijfde alinea van de preambule, artikel 6, artikel 7, artikel 8, leden 1 en 2, artikel 21, artikel 47 en artikel 52, lid 3, van het **Handvest van de grondrechten** alsmede de toelichtingen bij artikel 7 van het Handvest

Artikel 3, lid 11, en bijlage I, lid 2, van **richtlijn 2009/72**

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

- 1 Verzoekster beheert een elektriciteitsnetwerk in Neder-Oostenrijk. Verweerster betreft op haar verblijfplaats op grond van een gebruiksovereenkomst van verzoeksters netwerk elektriciteit via dat netwerk van een derde onderneming. Tot op heden gebruikt verweerster een mechanische elektriciteitsmeter van verzoekster, waarvan de ijking echter is verlopen en die thans door een digitale elektriciteitsmeter die aan de wettelijke vereisten voldoet (hierna: „slimme meter”) moet worden vervangen.
- 2 Met slimme meter wordt alle apparatuur aangeduid die of voldoet aan de standaardconfiguratie of aan de opt-in-configuratie waarbij behalve het verbruik per dag aanvullend ook vijftienminutenwaarden worden doorgegeven. Het begrip digitale of elektronische meter omvat alle meetapparatuur die is uitgerust met een opt-out-configuratie. Bij de opt-out-variant wordt volgens informatie van de netwerkbeheerder geen voortdurende gegevensregistratie verricht. Kennelijk is het verschil tussen een digitale meter in de opt-out-configuratie en de tot op heden gebruikte analoge meters alleen dat de gegevens bij de digitale meter éénmaal per

² Noot van de vertaler: Hier moet wellicht richtlijn 85/374 worden gelezen in plaats van richtlijn 1999/34.

jaar extern worden uitgelezen zodat het niet meer nodig is zoals bij een analoge meter de gegevens ter plaatse uit te lezen. Ter toetsing en de zichtbaarheid op elk gewenst moment voor de gebruiker van het net moet de activering van de opt-out-variant op het display van de meter zichtbaar zijn. Zonder uitdrukkelijke herroeping van de opt-out-variant mag de meter kennelijk niet naar een opt-in-variant worden overgeschakeld.

- 3 Verweerster weigert het inbouwen van het nieuwe apparaat. Derhalve heeft verzoekster bij het Bezirksgericht Tulln (Oostenrijk) een vordering ingesteld tegen verweerster om de vervanging toe te staan. Tegen het oordeel in eerste aanleg waarbij de vordering is toegewezen heeft verweerster hoger beroep ingesteld bij de verwijzende rechter, het Landesgericht St. Pölten (Oostenrijk).

Voornaamste argumenten van de partijen in het hoofdgeding

- 4 Verzoekster motiveert de voorgenomen vervanging met de §§ 7 en 83, lid 1, ElWOG juncto § 1, lid 6, IME-VO.
- 5 Verzoekster moet daarbij als netwerkbeheerder rekening houden met de wens van haar klanten om geen slimme meter te ontvangen. Bij de opt-out-variant wordt derhalve de opslagfunctie van de slimme meter gedeactiveerd zodat deze uitsluitend als digitale elektriciteitsmeter functioneert. Dat wordt voor de afnemers ook op het display van de slimme meter weergegeven.
- 6 De door het gebruik van de Power Line Communication (PLC) voor slimme meters feitelijk optredende blootstelling aan straling vormt een kleine fractie van de aanbevolen grenswaarden. In de buurt van verscheidene huishoudelijke apparaten komen voor een deel veelal hogere belastingen voor.
- 7 Verweerster klaagt dat haar door verzoekster niet is meegedeeld welk apparaat zou worden ingebouwd zodat zij niet zou kunnen nagaan of het apparaat voldoet aan de wettelijke vereisten.
- 8 Krachtens § 83, lid 1, ElWOG heeft de afnemer het recht om een slimme meter te weigeren. Een slimme meter in de opt-out-configuratie moet echter altijd nog als een slimme meter worden beschouwd en bovendien bestaan er geen vooraf ingestelde opt-out-varianten bij de meters, maar moet de afnemer daar zelf actief om verzoeken.
- 9 Volgens de binnenlandse voorwaarden van de Oostenrijkse regelgevende commissie heeft de netwerkbeheerder in het geval van een opt-out de keuze om of een mechanische meter (!) of een elektronische meter die aan de voorwaarden van § 1, lid 6, IME-VO voldoet, in te bouwen. Desalniettemin wil de netwerkbeheerder de eindafnemer het inbouwen van een slimme meter opleggen.
- 10 De vorm van gegevensoverdracht voldoet niet aan de eisen van de AVG omdat er geen veilige gegevensoverdracht wordt gewaarborgd en duidelijk aan een persoon

toe te rekenen gegevens voor een deel niet versleuteld worden overgedragen (bijvoorbeeld MAC-, bron- en doeladres). Er zou met een geschikt apparaat (PLC sniffer) in elk huis de slimme-meter-gegevens van de slimme meter van de buurman respectievelijk alle slimme meters in hetzelfde netwerk (naargelang de positie in de nettopologie) kunnen worden meegelezen en worden vastgelegd.

- 11 Krachtens de EIWOG heeft de netwerkbeheerder wanneer dat technisch noodzakelijk is het recht ook al voor de overeengekomen afleesinterval – mogelijk dagelijks – gebruik te maken van de gegevens van de slimme meter (§ 84a, lid 1, EIWOG), waarbij de afnemer steeds niet wordt geïnformeerd en ook geen controle kan verrichten.
- 12 Behalve bezwaren met betrekking tot de privacywetgeving worden ook persoonlijke rechten geschonden door het inbouwen van een slimme meter. Er is wegens de bij een slimme meter in toenemende mate optredende elektromagnetische vervuiling die door de gebruikte PLC- en draadloze overdracht wordt veroorzaakt en door een opt-out niet wordt opgeheven, ook sprake van gezondheidsoverwegingen tegen het inbouwen van een slimme meter.
- 13 Bovendien voert verweerster aan dat moet worden onderzocht of de Oostenrijkse wet- en regelgever met zijn uitlegging van de richtlijnen 2009/72, 2019/944 en 2014/32 bij de binnenlandse omzetting ervan door de EIWOG, de IME-VO en de IMA-VO de richtlijnen 2009/72, 2019/944, 2002/58 en 1999/34³, de AVG alsmede het Handvest schendt.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 14 Om te beginnen wordt gewezen op de verplichting het nationale recht richtlijnconform uit te leggen.
- 15 Uit de hierboven aangevoerde Europese bepalingen, in het bijzonder artikel 20 van richtlijn 2019/944, blijkt in de eerste plaats het belang van de veiligheid van slimme-metersystemen en datacommunicatie waarbij met name rekening moet worden gehouden met technische mogelijkheden, de kosten en het evenredigheidsbeginsel en in de tweede plaats de betekenis van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van eindafnemers en de bescherming van hun gegevens. Krachtens het Unierecht moet de eindafnemer in verband met de installatie van slimme-metersystemen volledig worden geadviseerd en geïnformeerd, met name ook betreffende het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens (zie daartoe eveneens artikel 5, lid 3, van richtlijn 2002/58).
- 16 Artikel 23 van richtlijn 2019/944 behandelt de gegevensverwerking en het beheer ervan en verwijst in lid 3 met name naar de AVG, die in artikel 5, lid 1, onder f,

³ Noot van de vertaler: Hier moet wellicht richtlijn 85/374 worden gelezen in plaats van richtlijn 1999/34.

ervan nogmaals een passende beveiliging van de gegevensverwerking eist. In artikel 13 van de AVG is de te verstrekken informatie geregeld wanneer persoonsgegevens bij de betrokkene worden verzameld.

- 17 In Oostenrijk is richtlijn 2019/944 bij de EIWOG, met name de §§ 2 en 83 ervan, alsmede bij de IME-VO, in binnenlands recht omgezet.
- 18 Gegevensbeschermingsaspecten zijn ook in de nationale wetgeving vastgesteld (zie bijvoorbeeld § 83, leden 2 tot en met 6, EIWOG). Zowel krachtens § 83, lid 1, EIWOG alsook krachtens § 1, lid 6, IME-VO moet de netwerkbeheerder rekening houden met de wens van een eindafnemer om geen slimme meter te ontvangen. Krachtens § 1, lid 6, IME-VO moet de netwerkbeheerder in het geval dat een slimme meter wordt geweigerd het apparaat aldus configureren dat er geen maand-, dag- en vijftienminutenwaarden worden opgeslagen en doorgegeven en de uitschakel- alsmede de vermogensbegrenzingsfunctie zijn gedeactiveerd.
- 19 In het onderhavige geval, dat in de binnenlandse rechtspraak tot op heden nog niet is beoordeeld, rijst juridisch met name de vraag of de hierboven uiteengezette binnenlandse omzettingbepalingen geoorloofd zijn en hoe deze richtlijnconform moeten worden uitgelegd.
- 20 Het is de vraag of verzoeksters verwijzing naar de optie van een mogelijke „opt-out” van de slimme meter met het in aanmerking nemen van de rechtspraak van het Hof een schending vormt van de AVG wanneer bij het apparaat de toestemming om gegevens te verwerken al vooraf is ingesteld en door de afnemer eerst moet worden ingetrokken en deze derhalve pas achteraf door actief handelen invloed kan uitoefenen op de verwerking van zijn gegevens. Aldus heeft het Hof in het arrest C-673/17 geoordeeld dat de toestemming niet rechtsgeldig is verleend wanneer de opslag van informatie door middel van cookies of de toegang tot reeds op de eindapparatuur van de gebruiker van een website opgeslagen informatie via cookies wordt toegestaan door middel van een standaard aangevinkt selectievakje dat deze gebruiker moet uitvinken ingeval hij weigert zijn toestemming te geven.
- 21 Informatie betreffende het energieverbruik in een bepaald huishouden geldt zeker als persoonsgegeven overeenkomstig § 4, lid 1, DSG en artikel 4 van de AVG, aangezien de meetpunt identicator een unieke koppeling met de identiteit identicator van de afnemer mogelijk maakt en de afnemer onmiskenbaar maakt. De door de meter (ook een opt-out-meter) gegenereerde informatie valt onder artikel 4 AVG. Ook de ingebouwde opt-out-meter behoort toe aan de netwerkbeheerder en wordt door hem gecontroleerd, die bovendien regelmatig gegevens verzamelt en deze hoeveelheden gegevens ook doorgeeft (bijvoorbeeld aan de leveranciers van elektriciteit). Daaruit blijkt een analysemogelijkheid door middel van data-tracking, die al door installatie van een (slimme) meter, ongeacht de configuratie, een diepgaand inzicht biedt in de persoonlijke levenssfeer van elke eindafnemer. Door de bi directionele communicatieinterface en daarmee de toegang op afstand kan op elk moment in de software worden ingegrepen en ook onmiddellijk op elk moment zonder controlemogelijkheden gegevens worden

uitgelezen. Het uitschakelen van functies door middel van ingrepen in de software wijzigt niets aan de juridische indeling ervan aangezien deze ingreep door de verbinding op afstand op elk moment ongedaan kan worden gemaakt en waardoor de privacy problematiek blijft bestaan.

- 22 In het arrest C-673/17 bevestigt het Hof dat ook het louter verwerken van technische identificatiekenmerken (identificaties, online-identificator) is onderworpen aan de AVG en dat de noodzakelijke toestemming van de gebruiker alleen door een geïnformeerde toestemming kan plaatsvinden, waarbij het uiteengezette toestemmingsvereiste geldt ongeacht of het bij de in het eindapparaat van de gebruiker opgeslagen gegevens al dan niet om persoonsgegevens gaat.
- 23 § 84a, lid 1, EIWOG stelt de netwerkbeheerder in staat op afstand in te grijpen indien zich een lokaal specifiek geval voordoet, zonder dat de informatieverplichting jegens de eindafnemer in temporeel en praktisch opzicht voldoende wordt gespecificeerd („*onverwijld daarover te informeren*”).
- 24 De conformiteitsverklaring van de meter: artikel 20, onder b), van richtlijn 2019/944 vereist het zorgen voor het hoogste niveau van bescherming van de cyberveiligheid volgens het evenredigheidsbeginsel. Concrete grenswaarden of gezondheidsoverwegingen worden niet aangevoerd.
- 25 Weliswaar beroept de netwerkbeheerder zich op een bestaande conformiteitsverklaring van de apparatuur (richtlijn 2014/32), die echter wegens het niet nader bekendmaken van het type van het in te bouwen apparaat in het specifieke geval vooraf niet kan worden nagegaan.
- 26 Krachtens artikel 2, lid 1, van richtlijn 2014/32 is deze richtlijn met name van toepassing op „kilowattuurmeters (MI-003)”, waarbij noch in bijlage I, noch in bijlage V eisen worden gesteld aan de meetapparatuur wat betreft de gegevensbescherming en ook geen eisen worden gesteld met betrekking tot cyberveiligheid (gegevensbescherming) of volksgezondheid (vermijden van emissies).
- 27 Artikel 5, lid 3, van richtlijn 2002/58 maakt geen onderscheid tussen persoonsgegevens en niet-persoonsgegevens, maar eist een nader gespecificeerde toestemming voor de opslag van informatie of voor het verkrijgen van toegang tot informatie die is opgeslagen in de eindapparatuur van een abonnee of gebruiker, behalve wanneer het uitsluitend doel is de uitvoering van de verzending van een communicatie over een elektronische-communicatienetwerk, of, indien dat strikt noodzakelijk is, zodat de aanbieder van een dienst van de informatiemaatschappij, waar uitdrukkelijk door de abonnee of gebruiker om is gevraagd, deze dienst ter beschikking kan stellen.
- 28 Derhalve rijst de vraag of ook een elektriciteitsnetwerk waarover gegevens (verbruiksgegevens, metadata, persoonlijke identificaties) volgens de doelstellingen van artikel 20, onder b) en c), artikel 21, lid 1, onder a), en

artikel 23, lid 3, van richtlijn 2019/944 worden verzonden een „elektronisch communicatienetwerk” is in de zin van artikel 5, lid 3, van richtlijn 2002/58.

- 29 Indien de eerste prejudiciële vraag bevestigend wordt beantwoord zou in het hoofdgeding technisch moeten worden verduidelijkt of met het oog op gezondheids- en privacyoverwegingen een slimme meter in de pas naderhand door de eindafnemer te kiezen opt-out-variant, zoals door verzoekster is gesteld, feitelijk met een conventionele meter moet worden gelijkgesteld. Zelfs indien de eerste prejudiciële vraag ontkennend wordt beantwoord moet voor het hoofdgeding in elk geval worden nagegaan of de beoogde slimme meters voldoen aan de voorwaarden van de in de derde tot en met zesde prejudiciële vraag vermelde richtlijnen en het Handvest met betrekking tot de gezondheids- en privacyoverwegingen.
- 30 Het is de vraag of deze richtlijnen en het Handvest in verband met richtlijn 2019/944 voor de toepassing van de binnenlandse wettelijke bepalingen kunnen worden aangevoerd omdat deze namelijk geen concrete voorwaarden voor het waarborgen van de veiligheid van de gegevens vermelden.
- 31 Het lijkt een probleem te zijn dat de eindafnemer geen informatie krijgt over de bij hem in te bouwen slimme meter en hij desondanks vooraf actief moet worden om een opt-out-variant te kunnen verkrijgen en hij niettemin daarna niet kan nagaan of deze opt-out-variant daadwerkelijk altijd wordt toegepast, omdat technisch kennelijk toch om bepaalde redenen toegang op afstand mogelijk moet zijn (zie § 84a, lid 1, ElWOG). De door verzoekster gestuurde loutere kennisgeving op het display lijkt de verwijzende rechter geen toereikende veiligheid voor de afnemers te bieden in de zin van de AVG. Derhalve moet worden verduidelijkt of richtlijn 2019/944 tegen de achtergrond van de in de derde tot en met de zesde prejudiciële vraag genoemde verdere richtlijnen en bepalingen van het Handvest moet worden uitgelegd en de binnenlandse omzettingbepalingen dienovereenkomstig restrictief moeten worden uitgelegd.
- 32 De voorgelegde vragen worden nog relevanter wanneer wordt bedacht dat een van de voornaamste doelstellingen van richtlijn 2009/72 volgens bijlage I ervan, voorschriften inzake consumentenbescherming, lid 2, alsmede krachtens artikel 19, lid 2, en artikel 20, onder c), d) en e), van richtlijn 2019/944 de actieve participatie van de consumenten aan de markt voor levering van elektriciteit vormt, dus de mogelijkheid om actief energie te leveren aan het net door de afnemers. De voorgelegde problemen hebben thans echter zelfs betrekking op alle eindafnemers, derhalve ook op degenen die niet actief energie leveren.